

Η Αναρχική καπετάνισσα Μαρία Νικηφόροβα (Μαχνοβτσίνα)

Μια σύντομη βιογραφία της Ρωσίδας αντάρτισσας και προπαγανδίστριας της Αναρχίας Μαριούσας (Μαρίας) Νικηφόροβα, η οποία πολέμησε στο ρωσικό εμφύλιο πόλεμο που ακολούθησε την επανάσταση του 1917. Το παρακάτω κείμενο είναι του Nick Heath και έχει δημοσιευτεί στο <http://libcom.org>. Γεννήθηκε στα τέλη του 19ου αιώνα στο Αλεξανδρόφσκ της Ρωσίας, πέθανε μάλλον μέσα στο 1919 σε άγνωστη περιοχή.

Γεννημένη στο Αλεξανδρόφσκ (σημερινό Ζαφορόζνι) η Μαρία Νικηφόροβα ήταν μια εργάτρια[1] που καταδικάστηκε σε θάνατο για τις ένοπλες επιθέσεις που πραγματοποίησε ενάντια στις τσαρικές αρχές το 1905, ποινή που μετατράπηκε σε ισόβια. Πέρασε μέρος της ποινής της στη φυλακή του Πετροπαβλόσκ στο Πέτρογραδ. Δραπέτευσε το 1910 καθώς τη μετέφεραν στη Σιβηρία, περνώντας όπως και ο Μπακούνιν από την Ιαπωνία στις ΗΠΑ κι από κει στη δυτική

Ευρώπη. Επέστρεψε στο Αλεξανδρόφσκ το καλοκαίρι του 1917. Εκεί όλοι οι αναρχικοί ήταν είτε διανοούμενοι (σ.μ. δάσκαλοι κλπ) είτε χειρώνακτες εργάτες και χωρίζονταν σε αναρχοκομμουνιστές και αναρχοατομικιστές αλλά σύμφωνα με το Νέστορα Μάχνο αυτή ήταν μια καθαρή (σ.μ. με την έννοια της αδιαμόρφωτης) μορφή αναρχισμού (σ.μ. εννοεί τον ατομικισμό), και στην πραγματικότητα ήταν όλοι τους επαναστάτες αναρχοκομμουνιστές. Στις αρχές Ιουνίου δημιούργησαν μια ομοσπονδία αναρχικών και άρχισαν να αναπτύσσουν έντονη δραστηριότητα μεταξύ των εργαζομένων.

Τον Αύγουστο του 1917 αυτή και το ένοπλο απόσπασμά της λήστεψαν μια στρατιωτική αποθήκη στο σταθμό Οριχίβ, κατόπιν επετέθησαν σε ένα σύνταγμα στρατού της πόλης από το οποίο όσοι δεν συνελλήφθησαν διασκορπίστηκαν ενώ όλοι οι συλληφθέντες αξιωματικοί εκτελέστηκαν. Μέρος των όπλων και πυρομαχικών που απαλλοτριώθηκαν πέρασαν στο Μαχνοβίτικο στρατό.

Μίλησε σε μια αγροτική συνέλευση που προήδρευε ο Μάχνο στο Γκιουλάι-Πόλε στις 29 Αυγούστου του 1917. Συνόδευσε τους Μάχνο και Αντόνωφ της αναρχοκομμουνιστικής ομάδας του Γκιουλάι-Πόλε σε μια επίσκεψη στα εργοστάσια του Αλεξανδρόφσκ το 1917 που διήρκεσε αρκετές ημέρες, με στόχο το ξεσκέπασμα της αντεπαναστατικής δραστηριότητας που πραγματοποιήθηκε στο όνομα των εργαζομένων στα χωριά από το καθεστώς Κερένσκυ [2]. Συλλήφθη κρυφά την τρίτη νύχτα από το σοσιαλεπαναστάτη Ποπώφ και τον κομισσάριο της κυβέρνησης Μίχνο, επειδή συνόδευε τους αναρχικούς χωρίς να έχει εξουσιοδοτηθεί από τους αγρότες. Οι πράκτορές τους βρήκαν που διέμενε, την άρπαξαν και την οδήγησαν με αυτοκίνητο στη φυλακή.

Το επόμενο πρωί που οι εργάτες του Αλεξανδροφσκ έμαθαν για τη σύλληψη, σταμάτησαν την εργασία τους και σχημάτισαν πορεία με πανώ προς το Εργατικό-Αγροτικό Σοβιέτ. Άρπαξαν τον σοσιαλδημοκράτη Μοτσάλγι, πρόεδρο του Σοβιέτ, εξέλεξαν μια επιτροπή και ανάγκασαν τον Μοτσάλγι να πάει μαζί τους στη φυλακή και να ελευθερώσουν τη Νικηφόροβα. Αφού την απελευθέρωσαν οι εργάτες, την πέρασαν σε όλη την πορεία από μπλοκ σε μπλοκ και την οδήγησαν θριαμβευτικά στο Σοβιέτ. Κανένας από τους κομισσάριους δεν τόλμησε να τους μιλήσει τότε. Η Νικηφόροβα με ένα δυναμικό της λόγο κάλεσε τους εργαζομένους να συνεχίσουν τον αγώνα ενάντια στην κυβέρνηση, για την επανάσταση και για μια κοινωνία ελεύθερη από κάθε εξουσία.

Η έντονη επαναστατική της δραστηριότητα κέρδισε έναν έπαινο το 1918 από τον μπολσεβίκο στρατηγό Αντόνωφ.

Τον Ιανουάριο του 1918 χρησιμοποίησε πάλι το μεγάλο ταλέντο της σαν προπαγανδίστρια. Όταν τα αποσπάσματα των Κοζάκων του Δον ήταν έτοιμα να προσχωρήσουν στον αντεπαναστατικό στρατό των Λευκών του Κάλεντιν, παρεμποδίστηκαν από τις επαναστατικές δυνάμεις συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων της Νικηφόροβα, με αποτέλεσμα να παραδωθούν μαζικά. [3]

Μετά από αυτό, (οι Κοζάκοι) εξετάστηκαν από τους αναρχικούς, συμπεριλαμβανομένης της Νικηφόροβα, για να ερμηνευτεί ο ρόλος τους κάτω από το παλιό καθεστώς και τις δυνατότητες που θα μπορούσαν να έχουν σε μια ελεύθερη κοινωνία. Πολλοί άρχισαν να κλαίνε σαν παιδιά. Μερικοί διανοούμενοι ακούγοντας τις ομιλίες, σημείωσαν: «Θεέ μου, πόσο άτονες και θλιβερές φαίνονται οι ομιλίες της Επαναστατικής Επιτροπής και των πολιτικών κομμάτων σε αντίθεση με τις ομιλίες των αναρχικών και προ πάντων της Μαριούσα Νικηφόροβα!». Χάρη σ' αυτό, κάμποσοι Κοζάκοι του Δον καθιέρωσαν μια μακροχρόνια επαφή με τους αναρχικούς και αρθρογραφούσαν σε αναρχικά έντυπα. Το δε ένοπλο απόσπασμα που οργάνωσε η Νικηφόροβα κυνήγησε πολλούς αξιωματικούς του στρατού και (αντεπαναστάτες) πολέμαρχους.

Αργότερα κινήθηκε προς το Ελισάβετγραδ οργανώνοντας ένα άλλο ένοπλο απόσπασμα που πάλεψε ενάντια σε όλους τους εισβολείς συμπεριλαμβανομένων των Γερμανών και του Ντένικιν και συμμετείχε για δύο εβδομάδες στις οδομαχίες με τα αντιδραστικά στοιχεία στην πόλη. Ενώθηκε με το Μαχνοβίτικο κίνημα το 1919. Η Μόσχα την έκρινε «ταραχοποιό στοιχείο» και της απαγόρευσε την άσκηση των ευθυνών για διάστημα ενός έτους, που περιορίστηκε σε 6 μήνες από τον Καμένεφ μετά από την επίσκεψή του στο Μάχνο στο Γκιουλάι-Πόλε, το Μαΐο του 1919. Οι ειρηνικές αποστολές δεν ικανοποιούσαν την ανήσυχη Μαρία Νικηφόροβα κι έτσι ξανάρχισε τον ένοπλο αγώνα.

Το τέλος της είναι αρκετά σκοτεινό. Μερικοί λένε ότι κρεμάστηκε από το Λευκό στρατηγό Σλάχτσεφ στο Σιμφέροπολ το φθινόπωρο 1919 αλλά υπήρξε μια αναφορά για κάποια Μαριούσα που οδηγούσε ένα απόσπασμα ενάντια στον Κόκκινο στρατό το φθινόπωρο του 1921. Δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι ήταν αυτή. Εναλλακτικά, έχουμε τον Αντε Κίλιγκα στο «Ρωσικό Αίνιγμα» όπου μιλάει για συντρόφους Γιουγκοσλάβους κομμουνιστές, οι οποίοι επιστρέφοντας από τη νοτιοδυτική Ουκρανία στα τέλη του καλοκαιριού του 1929, ανέφεραν ότι είχαν συναντηθεί με τη διάσημη Μαριούσα η οποία κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου ηγήθηκε μιας τρομερής μερίδας υποστηρικτών της. Οι ημέρες θριάμβου της είχαν τελειώσει. Ντυμένη στα στρατιωτικά, περιπλανιόταν άσκοπα στους δρόμους. Θα μπορούσε να τη βρει κανείς στην ταβέρνα (σ.μ. κατά λέξη: συνεταιριστικό κατάστημα –της τότε ΕΣΣΔ) να λέει αδιάφορα «δώσε μου ένα μπουκάλι». Ο υπάλληλος να της δίνει το μπουκάλι της βότκας, εκείνη να το παίρνει χωρίς να πληρώσει και να φεύγει αμίλητη.

Σε κάποιες εντυπωσιακές διηγήσεις των δραστηριοτήτων της παρουσιάζεται ντυμένη στα μαύρα οδηγώντας ένα άσπρο άλογο, οδηγώντας 1.500 φανατικούς ιππείς.

[1] Σύμφωνα με μια πρόσφατη έρευνα, η Μαρία Νικηφόροβα μεγάλωσε σε μια σχετικά εύπορη οικογένεια μεσοαστών όπου ήρθε σε επαφή με τον αναρχισμό μέσω ενός αναρχικού διανοούμενου θείου της.

[2] Ο Κερένσκυ και η τάση των σοσιαλεπαναστατών συνεργάστηκε σε πολλές περιπτώσεις τόσο με τους Μπολσεβίκους όσο και τους Αναρχικούς. Η εισβολή Ελλήνων και Γάλλων αντεπαναστατών στο νότο αποκρούστηκε από τη συνεργασία σοσιαλεπαναστατών του Κερένσκυ, Μαχνοβιτών και του πρώην λήσταρχου Τσαπάγιεφ. Η «ανοχή» των Μπολσεβίκων απέναντι στους σοσιαλεπαναστάτες εξαντλήθηκε μετά τα γεγονότα της Κροστάνδης.

[3] Η επιχείρηση αφοπλισμού των Κοζάκων του Δον διοργανώθηκε από κοινού από Μπολσεβίκους και Αναρχικούς, στην πράξη όμως εκτελέστηκε σχεδόν αποκλειστικά από τους Αναρχικούς, πράγμα που αποτέλεσε αργότερα σημείο προσέγγισης στη συζήτηση Λένιν-Μάχνο όπου αναφέρθηκε και η συνεισφορά της Νικηφόροβα.

****Πρωτοδημοσιεύτηκε από τους Μαχνοβίτες στο αθηναϊκό Indymedia την Πέμπτη, 8 Μαρτίου 2007.***

<http://ngnm.vrahokipos.net>

